



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Akın Gürlek tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

Adli kontrol tedbirlerinden biri olan konutu terk etmeme yükümlülüğü, kişilerin özgürlüğünü ve günlük yaşamını doğrudan etkileyen bir koruma tedbiridir. Ancak bu tedbirin uygulanmasında kişinin sağlık durumu, devam eden tedavileri ve sağlık hizmetlerine erişim ihtiyacı gözetilmek zorundadır. Özellikle ağır ve kronik hastalığı bulunan, düzenli hastane kontrolü ve tedavi gereksinimi olan kişilerin ev hapsi altında tutulması, sağlık hizmetlerine erişim bakımından çeşitli sorunlar doğurabilmektedir.

Anayasa'nın 17'nci maddesi kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkını, 56'ncı maddesi ise sağlık hakkıyla bağlantılı olarak devletin sağlık hizmetlerine ilişkin yükümlülüklerini düzenlemektedir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2'nci ve 3'üncü maddeleri kapsamında devletin yaşamı koruma ve insanlık dışı ya da aşağılayıcı muameleye karşı güvence sağlama yükümlülükleri de kişinin sağlık durumuyla bağdaşmayan uygulamalar bakımından önem taşımaktadır.

4 Mayıs 2025 tarihinde gözaltına alınan ve dört günlük gözaltı sürecinin ardından hakkında konutu terk etmeme yükümlülüğü şeklinde adli kontrol tedbiri uygulanan Hülya Gerçek; ev hapsinin 16'ncı ayına girmiştir. Üç yıldır üçüncü evre meme kanseri nedeniyle İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Onkoloji bölümünde tedavi gördüğünü; ev hapsinin başlamasından yaklaşık bir ay sonra tükürük bezlerinde oluşan tümör nedeniyle yeniden ameliyat edildiğini ve ameliyata bağlı hasar nedeniyle Prof. Dr. Cemil Taşcıoğlu Şehir Hastanesi Algoloji bölümünde tedavisinin sürdüğünü ifade etmiştir. Ayrıca kalp ritim bozukluğu ve çarpıntı nedeniyle kardiyoloji tedavisi gördüğünü, kronik akciğer hastalığı bulunduğunu, onkoloji tedavisi sonrasında başlayan kemik erimesi ve kas ağrılarının hareket özgürlüğünün kısıtlanmasıyla şiddetlendiğini bildirmiştir.

Hülya Gerçek; devam eden tedavilerinin ilgili hastanelerden ve savcılığın denetimli serbestlik bürosuna sunduğu tıbbi raporlardan doğrulanabileceğini belirterek sağlık hizmetlerine daha sağlıklı erişebilmek amacıyla ev hapsinin kaldırılmasını talep etmektedir. Zira çok sayıda farklı tıbbi birimlerde hastalığı olması nedeniyle tedavilerinin eksiksiz sürdürülebilmesi bunu gerektirmektedir.

Bu durum ayrıca, ağır ve kronik hastalığı bulunan kişilere uygulanan ev hapsi tedbirlerinin sağlık hakkı, tedavinin sürekliliği ve insan onurunun korunması bakımından hangi ölçütlerle değerlendirildiği sorusunu da gündeme getirmektedir. Adli kontrol tedbirinin amacı ile kişinin sağlık hakkının korunması arasında ölçülü ve etkili bir denge kurulması, hukuk devleti ilkesinin gereğidir.

Bu çerçevede;

1. Türkiye genelinde, konutu terk etmeme yükümlülüğü kapsamında adli kontrol tedbiri uygulanan kaç kişi bulunmaktadır? Bu kişilerin kaç kadını, kaç erkektir?
2. Hakkında konutu terk etmeme yükümlülüğü kararı verilen kişiler arasında kanser, kronik akciğer hastalığı, kalp hastalığı, böbrek yetmezliği, hareket kısıtlılığı veya düzenli hastane tedavisi gerektiren başka hastalıkları bulunan kaç kişi vardır?
3. Ağır veya kronik hastalığı bulunan kişiler hakkında konutu terk etmeme yükümlülüğü kararı verilirken sağlık durumunun, tedavi gereksinimlerinin ve hastaneye erişim imkânlarının değerlendirilmesine ilişkin Bakanlığınızca belirlenmiş bir usul, kriter veya genelle bulunmakta mıdır?
4. Konutu terk etmeme yükümlülüğü altında bulunan kişilerin planlı muayene, tetkik, ameliyat, kemoterapi, radyoterapi, rehabilitasyon ve acil sağlık hizmetlerine erişimi hangi usul ve güvenceler çerçevesinde sağlanmaktadır?
5. Ev hapsi uygulanan kişilerin hastaneye gidebilmeleri için izin veya karar alınması gerekiyorsa bu süreç hangi makamlar tarafından, hangi süreler içerisinde yürütülmektedir? Acil sağlık durumlarında başvuru özel bir prosedür bulunmakta mıdır?
6. Sağlık kuruluşuna erişimin gecikmesi veya tedavi randevularının kaçırılması nedeniyle sağlık durumu kötüleşen kişilere ilişkin Bakanlığınızın kayıtlarında herhangi bir veri bulunmakta mıdır? Varsa bu vakaların sayısı kaçtır?
7. Ağır ve kronik hastalığı bulunan kişilerin sağlık durumunun ev hapsi tedbiriyle bağdaşmadığına ilişkin tıbbi rapor sunmaları hâlinde tedbirin kaldırılması, değiştirilmesi veya daha hafif bir adli kontrol tedbiriyle değiştirilmesi için hangi hukuki ve idari mekanizmalar işletilmektedir?
8. Konutu terk etmeme yükümlülüğünün kişinin hareketliliğini kısıtlaması nedeniyle mevcut hastalıklarının ağırlaşması veya yeni sağlık sorunlarının ortaya çıkması durumunda tedbirin yeniden değerlendirilmesini zorunlu kılan bir düzenleme bulunmakta mıdır?
9. Kanser tedavisi gören ve birden fazla kronik hastalığı bulunan kişilerin ev hapsi altında tutulması durumunda, tedavinin sürekliliği ve hastanın sağlık durumundaki değişikliklerin izlenmesi amacıyla adli makamlar ile sağlık kuruluşları arasında bir koordinasyon mekanizması bulunmakta mıdır?
10. Ev hapsi uygulamasının kişinin sağlık hakkına ölçsüz müdahale oluşturduğu iddiasıyla yapılan itiraz ve tedbirin kaldırılması veya değiştirilmesi taleplerine ilişkin Bakanlığınızda veri tutulmakta mıdır? Son beş yılda bu kapsamda kaç başvuru yapılmış, kaç başvuru kabul edilmiş ve kaç başvuru reddedilmiştir?
11. Sağlık hakkına erişim bakımından risk taşıyan kişilerin konutu terk etmeme yükümlülüğü altında tutulmasına ilişkin uygulamaların izlenmesi, denetlenmesi ve olası hak ihlallerinin önlenmesi amacıyla Bakanlığınızca yürütülen bir çalışma bulunmakta mıdır?
12. Ağır hastalığı bulunan kişilerin sağlık hizmetlerine erişimini güvence altına almak ve tedavi süreçlerinin kesintiye uğramasını önlemek amacıyla konutu terk etmeme yükümlülüğüne ilişkin mevzuatta değişiklik yapılması veya uygulamaya yönelik yeni güvenceler getirilmesi planlanmakta mıdır?
13. Hülya Gerçek'in üçüncü evre meme kanseri başta olmak üzere kronik akciğer hastalığı, kalp ritim bozukluğu, ameliyat sonrası gelişen sağlık sorunları ve kemik erimesi nedeniyle devam eden tedavileri Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde midir? Bu sağlık sorunlarının konutu terk etmeme yükümlülüğüyle birlikte değerlendirilmesi amacıyla herhangi bir inceleme yapılmış mıdır?
14. Hülya Gerçek'in tedavi süreçlerinin aksamaması ve sağlık durumunun korunması amacıyla ev hapsinin kaldırılması yönündeki başvurusu ilgili adli merciler tarafından değerlendirilmiş midir? Değerlendirilmişse başvuru hakkında hangi karar verilmiş, karar hangi gerekçelere dayandırılmıştır?

15. Hülya Gerçek'in farklı sağlık kuruluşlarında devam eden onkoloji, algoloji ve kardiyoloji tedavilerine düzenli erişimi nasıl sağlanmaktadır? Hastane randevuları, tetkikler ve tedavi süreçleri nedeniyle konutu terk etmesi gerektiğinde uygulanan izin prosedürleri tedavinin sürekliliğini güvence altına almakta mıdır?
16. Hülya Gerçek'in sağlık durumuna ilişkin sunduğu tıbbi raporlar ve ev hapsinin fiziksel hareketliliği üzerindeki etkisine ilişkin beyanları doğrultusunda, mevcut adli kontrol tedbirinin ölçülülüğü yeniden değerlendirilmiş midir? Daha hafif bir adli kontrol tedbirinin uygulanması seçeneği ele alınmış mıdır?
17. Hülya Gerçek'in başta yaşam hakkı olmak üzere sağlığa erişim haklarının korunması ve sağlanması adına hangi çalışmaları yapacaksınız?